

BESLUT

2021-11-01 Dnr: 21/01666

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2021-04-12, inslag om smittspridning av covid-19 i Europa; fråga om saklighet och beriktigande

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot kravet på saklighet.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGET

Inslaget var en del av bevakningen av covid-19-pandemin i Europa och föregicks av två reportage om läget i Storbritannien och Tjeckien. Nyhetsuppläsaren sa följande.

Om vi tittar på smittspridningen i Europa så skiljer den sig ganska mycket åt mellan länderna. Tjeckien som vi såg här med sina 809 fall per 100 000 invånare, ja det är bland de länder med högst smittspridning, men vi ser också att kurvan pekar nedåt så det går ju åt rätt håll. Sverige däremot befinner sig i en uppåtgående trend, smittspridningen ligger något över EU-genomsnittet med 739 fall per 100 000 invånare. Och bland de länder som har då lägre smittspridning så ser vi då Storbritannien som vi ju såg nyss, man har gått över från över 1000 fall till att nu ligga under 100 fall per 100 000 invånare. Och Tyskland, ja de ligger också bättre till än genomsnittet, men där ser ni också att kurvan pekar åt fel håll.

Samtidigt som nyhetsuppläsaren presenterade statistiken visades grafik med ett diagram med fyra kurvor som representerade de fyra länder som omnämndes. Inslaget avslutades med att en tysk journalist intervjuades om smittspridningen i Tyskland.

ANMÄLNINGAR

Anmälarna anför sammanfattningsvis att grafen som visades över antalet smittade per 100 000 invånare där Tjeckien och Sverige jämfördes var fel. De antal som nämndes, 809 respektive 739, stämde inte överens med y-axelns gradering, där visades cirka 220–250. Däremot så stämde det när Storbritanniens antal visades, på

under 100. Skillnaden mellan Sverige och Storbritannien var mycket större än vad som framgick av grafen.

En anmälare anför att det var fel av programledaren att säga att smittspridningen i Sverige låg ”något över EU-genomsnittet”. Information från ”Our World in data” visade att Sverige låg i absoluta toppen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

Anmälarna har rätt i att den grafiska presentationen inte gav en korrekt bild av smittspridningen. Grafen som visades blev fel, värdet på y-axeln var inte korrekt, däremot var den information som programledaren återgav överensstämmande med källan ECDC:s uppgifter. Att den grafiska presentationen blev missvisande var ett misstag och dagen efter publicerade därför *Aktuellt* en rättelse. Rättelsen formulerades utifrån att det endast var värdet på grafens y-axel som visade fel och att kurvorna i sig inte var felaktiga samt att de sifferuppgifter som programledaren nämnde stämde.

SVT har i efterhand inte kunnat hitta uppgifter hos källan European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) som ger stöd för anmälarens uppgifter från sajten ”Our World in data”. ECDC:s aktuella siffror för antalet nya fall var som återgavs i telegrammet att Sverige hade 739 fall per 100 000 invånare medan anmälarens källa anger antalet till 625,36 fall per miljon invånare. Tänkbara orsaker till skillnaden i siffror kan bero på att de olika källorna använder sig av olika glidande medelvärden eller att det varit skillnader i inrapportering av fall till de olika hälso- och sjukvårdsmyndigheterna. SVT har i efterhand, fem månader efter publicering, inte sparat underlaget för just den här uppgiften. SVT anser inte att formuleringen ”något över EU-genomsnittet” i sig skulle innebära att inslaget brister i saklighet.

INFORMATION

Granskningsnämnden har tagit del av den rättelse som sändes i *Aktuellt* den 13 april 2021. I rättelsen sades följande.

Och så vill vi be om ursäkt för felaktiga uppgifter i grafiken över smittspridningen i ett antal länder i Europa som vi visade i *Aktuellt* igår. Diagrammet blev tyvärr fel vilket bland annat ledde till att smittspridningen i länderna såg ut att vara lägre än vad den är i verkligheten.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska beriktiga uppgifter som förekommit i ett tv-program när det är befogat (5 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

SVT har medgett att diagrammet som användes för att visa smittspridningen av covid-19 i fyra länder blev missvisande eftersom värdet på y-axeln var fel. Granskningsnämnden konstaterar att det i SVT:s rättelse som sändes dagen efter sades att de felaktiga uppgifterna i grafiken ledde till att smittspridningen i länderna såg ut att vara lägre än vad den var i verkligheten. Y-axelns felaktiga värden i inslaget innebar dock att uppgifterna blev särskilt missvisande för två av länderna vilket medförde att skillnaden mellan de två länderna med högre smittspridning och de två länderna med lägre smittspridning såg ut att vara mindre än den var i verkligheten. Eftersom rättelsen dels saknade information om vilka två länders smittspridning som illustrerades på ett särskilt felaktigt sätt, dels saknade information om på vilket sätt y-axeln i diagrammet var fel, korrigerade den inte felet i inslaget. Nämnden anser vidare att SVT inte har visat grund för uppgiften om att smittspridningen i Sverige låg något över EU-genomsnittet eftersom SVT vare sig i inslaget eller i ärendet redogjort för den genomsnittliga smittspridningen i EU. På samtliga ovanstående punkter strider inslaget därför mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Helena Rosén Andersson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av David Claesson.

För granskningsnämnden

Helena Rosén Andersson

SIGNATURSIDA

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande
undertecknare:

NAMN:	Lilian Helena Rosén Andersson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_09c0be9981d3a7e7a0f42ffb366a5d9d9b
DATUM & TID:	2021-11-01 09:04:14 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-11-01 09:04:21 +01:00
Ref: 22717SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)